

سخن سردییر

تاریخ هر ملتی بیانگر ارزش‌های دینی، فرهنگی، علمی، اخلاقی و هنری است که گویای هویت آن ملت و ترسیم‌کننده خط‌مشی گذشته آن ملت در فراز و فرودهای حوادث گذشته است و این همیت تاریخی است که می‌تواند در راستای نیل به افق‌های بلند آینده آن ملت تأثیرگذار باشد.

نادیده انگاشتن تاریخ هر ملت، در حقیقت چشم‌پوشی از هویت آن ملت است؛ چنان‌که پرداختن به تاریخ هر سرزمین و پاسداشت آن در حقیقت احیای میراث کهن آن سرزمین و حفظ ارزش‌های ملی و دینی آن است.

ما به سرزمینی کهن تعلق داریم، که از تمدن‌های پرمایه باستانی به شمار آمده و به برکت آمیختگی و امتزاج با فرهنگ غنی اسلامی از پیشینه گران‌سنگی برخوردار است، پس برماست که با جان و دل از این هویت علمی و ملی گهربار و ریشه‌دار مراقبت و پاسداری نماییم.

این سرزمین کهن که مراحل مدنیت از جمله پزشکی، فلسفه، ادبیات، اخلاقیات، عرفان، کلام، حکمت، تصوف، الهیات، موسیقی، نجوم، هیأت، کشورداری، سیاست، ریاضیات، طبیعیات، معماری، هنر، تاریخ، جغرافیا و بسیاری امور دیگر را پشت سر گذاشته تا به این نقطه پیشرفت و تعالی برسد، پس بر عهده ماست که با بازبینی

و واکاوی، طبقه‌بندی، مطالعه و بررسی عالمانه و ناقدانه و استخراج مبانی و راهکارهای مربوط به آن در راستای نیل به اهداف بلندمان برای ارج گزاردن به این تمدن کهن، گام‌هایی استوار برداریم.

آنچه که درباره پزشکی و تاریخ آن باید گفت این است که علی‌رغم اینکه طب در ایران از پیشینه‌ای کهن و جایگاهی والا برخوردار بوده و به صورت پیشرفته و سازمان یافته فعالیت داشته که تجلی آن را می‌توان در دانشگاه جندی‌شاپور جستجو کرد که آوازه‌ای بس بلند در تاریخ داشته و پزشکان و حکیمان کارآمدی را که برخی اشتهار جهانی یافته‌اند، تربیت نموده، متأسفانه تاریخ طب همچنان یکی از مهجورترین شاخه‌های تاریخ علم در کشور ما محسوب می‌شود.

بسی شایسته است که فرهیختگان و صاحبان خرد و اندیشه با انواع روش‌های علمی و نوین و با توانی دوچندان، اهداف زرین تاریخ نیاکان این مرز و بوم را ورق زده و از لابلای آن، آنچه را که ناشناخته و مکتوم مانده، بازشناسی کرده و به جامعه علمی ارائه دهند. چرا که دانش پزشکی به دلیل موضوعیتش که همان حفظ سلامت تن و روان انسان‌هاست در میان علوم دیگر از جایگاه بسیار بالاتر برخوردار است. هرچند در رشد و شکوفایی این دانش، همه ملل و تمدنها سهم داشته‌اند ولی بی‌شک سهم دانشمندان ایرانی به خصوص در دوران تمدن اسلامی بسیار عظیم و چشمگیر بوده است؛ لذا مطالعه تحلیلی تاریخ پزشکی قدیم در

مشرق زمین که به حق مهد تمدن‌های دیگر است و توجه جدی به آن که آیین‌ها تمام‌نمای پزشکی ایران کهن می‌باشد امری مهم و اجتناب‌ناپذیر تلقی می‌گردد. علوم پزشکی یکی از مهم‌ترین دستاوردهای پژوهشگران در حوزه سلامت بوده و هست که از روزگاران کهن به مارسیده و مراقبت و محافظت از آن بر عهده ماست. آثار عظیم پزشکی که بخش‌های عمده‌ای از آن با تلاش و درایت پیشینیان به مارسیده متأسفانه می‌توان اذعان داشت که اغلب آنها بدون مطالعه و کنکاش علمی و تحقیقاتی رها شده‌اند و نیاز به همت بلند و اهتمام جمعی دارند تا دوباره این فضای کنونی که فرصتی برای تبلور طب ایرانی - اسلامی ایجاد شده به مرحله احیاء و بازنگری برسند. چرا که احیاء و ابقای این ردّ پاها برای زنده و پویا ماندن یک تمدن بسیار با اهمیت است.

پژوهش در تاریخ هر ملّتی ضمن بهادادن به داشته‌ها و باورهای گذشته آن ملت و تبیین هویت و دیرینگی و اصالت آن، همچون چراغی فروزان، حیات آن ملت را نیز با انوار درخشان خود روشن می‌سازد.

بررسی تاریخ پزشکی هر دوره در گذر زمان و مطالعه آثار برجای مانده از هر دوره و استخراج اصول، روش‌ها و مبانی درمانی حکیمان و دانشمندان دوره‌های مختلف پیشین و پی بردن به تفکر و عملکرد آنان در حوزه درمان و تعامل با مردم به خصوص بیماران و نیز توجه و تعمق به رعایت ایشان در حوزه اخلاق پزشکی و تعهدات رفتار حرفه‌ای می‌تواند برای نسل کنونی مغتنم باشد.

از اهداف اصلی فصلنامه تاریخ پزشکی واکاوی، مطالعه و تحقیق پژوهش مدارانه به همت و یاری محققان و نویسندگان و دست‌اندرکاران تاریخ به خصوص تاریخ پزشکی و تدوین و تألیف مقالات علمی در زمینه بازنگری و احیای میراث مکتوب ارزشمند ایران اسلامی است. در این راستا فصلنامه تاریخ پزشکی از همه صاحبان خرد و اندیشه‌ورزی دعوت می‌نماید ما را در این راه پر فراز و نشیب مدد رسانند و دستگیرمان باشند. بَمَنِّه و کَرَمِه

سردبیر